

Vejledning til bælgplanter i sædskiftet

Formålet med denne vejledning er, at landmænd og konsulenter nemt skal kunne finde frem til, hvor tæt forskellige typer af bælgplanter kan anbefales at være i sædskiftet - både som hovedafgrøde og som efterafgrøde

På næste side findes et skema med oversigt over en række forskellige arter af bælg-sæd og -planter. I skemaet kan man klikke på kombinationen af to forskellige typer, hvorefter man åbner et nyt skema med information om pågældende planter.

På hver side er der en "Tilbage"-knap der sender en retur til startskemaet.

[Gå videre til startskemaet ved at trykke her!](#)

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

	Hestebønne	Hvidkløver	Lucerne	Lupin	Markært	Rødkløver	Vikke
Hestebønne	Hestebønne ↕ Hestebønne	Hestebønne ↕ Hvidkløver	Hestebønne ↕ Lucerne	Hestebønne ↕ Lupin	Hestebønne ↕ Markært	Hestebønne ↕ Rødkløver	Hestebønne ↕ Vikke
Hvidkløver		Hvidkløver ↕ Hvidkløver	Hvidkløver ↕ Lucerne	Hvidkløver ↕ Lupin	Hvidkløver ↕ Markært	Hvidkløver ↕ Rødkløver	Hvidkløver ↕ Vikke
Lucerne			Lucerne ↕ Lucerne	Lucerne ↕ Lupin	Lucerne ↕ Markært	Lucerne ↕ Rødkløver	Lucerne ↕ Vikke
Lupin				Lupin ↕ Lupin	Lupin ↕ Markært	Lupin ↕ Rødkløver	Lupin ↕ Vikke
Markært					Markært ↕ Markært	Markært ↕ Rødkløver	Markært ↕ Vikke
Rødkløver						Rødkløver ↕ Rødkløver	Rødkløver ↕ Vikke
Vikke							Vikke ↕ Vikke

Kildehenvisninger

Mindst 5 år

2-3 år

BioSoM, Map the Soil-borne Pathogens (2013) © SLU Swedish University of Agricultural Sciences.

Finckh, M. (2015) *The Challenge of Managing Diseases in Organic Grain Legumes*, Ökologische Agrarwissenschaften, UNI KASSEL (Oplæg)

Finckh, M. R., van Bruggen, A. H. C. & Tamm, L. (2015) *Plant Diseases and Their Management in Organic Agriculture*, 1st edition, The American Phytopathological Society.

Grossen, B., Conner, R., Chang, K., Pasche, J., McLaren, D., Henriquez, M., Chatterton, S & Hwang, S. (2016) *Identifying and Managing Root Rot of Pulses on the Northern Great Plains*, Plant Disease. 100. 10.1094/PDIS-02-16-0184-FE.

Heyman, F., Blair, J. E., Persson, L., & Wikström, M. (2013) *Root rot of pea and faba bean in southern Sweden caused by Phytophthora pisi sp. nov.* Plant Dis. 97:461-471.

Jensen, B., Bødker, L., Jørnsgård, B. & Knudsen, J. C. (2004) *Sædskiftesygdomme i ært, hestebønne og lupin*, FØJO II, GRAINLEG. (Oplæg)

Kepler, M. (2019) *Kløvercystenematoder er hovedårsag til kløvertræthed*, Økologi inspiration til jordbruget, marts 2019 nr. 2.

Levenfors, J. (2003) *Soil-borne pathogens in Intensive Legume Cropping - Aphanomyces spp. and root rots*. Doctor's dissertation, ISSN 1401-6249, ISBN 91-576-6446-3.

Levenfors, J., Wikström, M., Persson, L. & Gerhardson, B. (2003). *Pathogenicity of Aphanomyces spp. from Different Leguminous Crops in Sweden*. European Journal of Plant Pathology. 109. 535-543. 10.1023/A:1024711428760.

Nielsen, G. C. & Jensen, J. P. (2011) *Markens sygdomme og skadedyr*, 24. udgave, Forlaget Damgaard Aps.

Wikström, M. (2018) *Rottröta och bönsmyg - två nya skadegörare i åkerböner*, Agro Plantarum (Oplæg)

Wu, L., Chang, K., Conner, R., Strelkov, S., Fredua-Agyeman, R., Hwang, S. & Feindel, D. (2018). *Aphanomyces euteiches : A Threat to Canadian Field Pea Production*. Engineering. 4. 10.1016/j.eng.2018.07.006.

Tilbage

[Tilbage](#)

Hestebønne ↔ Hestebønne

	Anbefalinger
Antal frie år	Mindst 5 år - gerne mere
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. Storknoldet knoldbægersvamp.
Fælles sygdomme	Rodbrandsvampe (<i>Pythium spp.</i>); Sortråd (<i>T. basicola</i>); Storknoldet knoldbægersvamp (<i>S. sclerotiorum</i>); Hestebønnebladplet (<i>A. fabae</i>); Hestebønnerodråd (<i>P. pisi</i>)
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden Jordanalyser for smittetryk ved hyppig dyrkning af hestebønne og/eller ært
Alternative bælgplanter	<i>Som alternativ til hestebønne kan der på sandede jorde dyrkes lupin i stedet.</i>

[Tilbage](#)

Hestebønne ↔ Hvidkløver

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Hestebønner: min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hestebønne ↔ Lucerne

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp. Lucerne kan opformere kransskimmel (<i>V. albo-atrum</i>) som også angriber kartoffel - min. 3 frie år ml. disse afgrøder.
Fælles sygdomme	Sortråd (<i>T. basicola</i>)
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hestebønne ↔ Lupin

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp.
Fælles sygdomme	Rodbrandsvampe (<i>Pythium spp.</i>); Storknoldet knoldbægersvamp (<i>S. sclerotiorum</i>);
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hestebønne ↔ Markært

	Anbefalinger
Antal frie år	Mindst 5 år - gerne mere
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp.
Fælles sygdomme	Rodbrandsvampe (<i>Pythium spp.</i>); Sortråd (<i>T. basicola</i>); Storknoldet knoldbægersvamp (<i>S. sclerotiorum</i>); Hestebønnerodråd (<i>P. pisi</i>)
Bekæmpelse/forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden Jordanalyser for smittetryk ved hyppig dyrkning af hestebønne og/eller ært
Alternative bælgplanter	<i>I marker hvor der ikke kan dyrkes ært pga. ærterodråd, kan man dyrke hestebønner i stedet. På sandede jorde kan der i stedet for hestebønne dyrkes lupin.</i>

[Tilbage](#)

Hestebønne ↔ Rødkløver

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Hestebønne: min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp.
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hestebønne ↔ Vikke

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp
Fælles sygdomme	Hestebønnerodråd (<i>P. pisi</i>)
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hvidkløver ↔ Hvidkløver

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	Kløvercystenematoder (<i>H. trifolii</i>); Stængelnematoder (<i>D. dipsaci</i>)
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hvidkløver ↔ Lucerne

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp. Lucerne kan opformere kransskimmel (<i>V. albo-atrum</i>) som også angriber kartoffel - min. 3 frie år ml. disse afgrøder.
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hvidkløver ↔ Lupin

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hvidkløver ↔ Markært

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp.
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hvidkløver ↔ Rødkløver

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	Kløvercystenematoder (<i>H. trifolii</i>);
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Hvidkløver ↔ Vikke

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Lucerne ↔ Lucerne

	Anbefalinger
Antal frie år	Mindst 5 år - gerne mere
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp. Lucerne kan opformere kransskimmel (<i>V. albo-atrum</i>) som også angriber kartoffel - min. 3 frie år ml. disse afgrøder.
Fælles sygdomme	Sortråd (<i>T. basicola</i>); Kransskimmel (<i>V. albo-atrum</i>); Stængelnematoder (<i>D. dipsaci</i>); Ærterodråd (<i>A. euteiches</i>);
Bekæmpelse/forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Lucerne ↔ Lupin

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp. Lucerne kan opformere kransskimmel (V. albo-atrum) som også angriber kartoffel - min. 3 frie år ml. disse afgrøder.
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Lucerne ↔ Markært

	Anbefalinger
Antal frie år	Mindst 5 år - gerne mere
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp. Lucerne kan opformere kransskimmel (V. albo-atrum) som også angriber kartoffel - min. 3 frie år ml. disse afgrøder.
Fælles sygdomme	Sortråd (<i>T. basicola</i>); Ærterodråd (<i>A. euteiches</i>)
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Lucerne ↔ Rødkløver

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp. Lucerne kan opformere kransskimmel (V. albo-atrum) som også angriber kartoffel - min. 3 frie år ml. disse afgrøder.
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Lucerne ↔ Vikke

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp. Lucerne kan opformere kransskimmel (<i>V. albo-atrum</i>) som også angriber kartoffel - min. 3 frie år ml. disse afgrøder.
Fælles sygdomme	Hestebønnerodråd (<i>P. pisi</i>)
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Lupin ↔ Lupin

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	Rodbrandsvampe (<i>Pythium spp.</i>); Storknoldet knoldbægersvamp (<i>S. sclerotiorum</i>);
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Lupin ↔ Markært

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. Storknoldet knoldbægersvamp.
Fælles sygdomme	Rodbrandsvampe (<i>Pythium spp.</i>); Storknoldet knoldbægersvamp (<i>S. sclerotiorum</i>);
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Lupin ↔ Rødkløver

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Lupin ↔ Vikke

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Markært ↔ Markært

	Anbefalinger
Antal frie år	Mindst 5 år - gerne mere
Ikke-bælgplante vært	Obs! Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp.
Fælles sygdomme	Ærterodråd (<i>A. euteiches</i>); Rodbrandsvampe (<i>Pythium spp.</i>); Ærtesyge (<i>A. pisi</i> , <i>P. medicaginis</i> v. <i>pinodella</i> og <i>M. pinodes</i>); Sortråd (<i>T. basicola</i>); Storknoldet knoldbægersvamp (<i>S. sclerotiorum</i>); Kløvercystenematoder (<i>H. trifolii</i>); Hestebønnerodråd (<i>P. pisi</i>);
Bekæmpelse/forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden Jordanalyser for smittetryk ved hyppig dyrkning af hestebønne og/eller ært
Alternative bælgplanter	<i>I marker der er voldsomt inficeret med ærterodråd bør der ikke dyrkes ært overhovedet. Her kan i stedet dyrkes hestebønner.</i>

[Tilbage](#)

Markært ↔ Rødkløver

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp.
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Markært ↔ Vikke

	Anbefalinger
Antal frie år	Mindst 5 år - gerne mere
Ikke-bælgplante vært	Min. 3 frie år til vinterraps pga. St. knoldbægersvamp.
Fælles sygdomme	Ærterodråd (<i>A. euteiches</i>)
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Rødkløver ↔ Rødkløver

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	Ærtesyge (<i>P. medicaginis</i> v. <i>pinodella</i>); Kløvercystenematoder (<i>H. trifolii</i>); Stængelnematoder (<i>D. dipsaci</i>)
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Rødkløver ↔ Vikke

	Anbefalinger
Antal frie år	2 - 3 år vurderes tilstrækkeligt
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	

[Tilbage](#)

Vikke ↔ Vikke

	Anbefalinger
Antal frie år	Mindst 5 år - gerne mere
Ikke-bælgplante vært	
Fælles sygdomme	Ærtesyge (<i>A. pisi</i> og <i>M. pinodes</i>); Ærterodråd (<i>A. euteiches</i>); Hestebønnerodråd (<i>P. pisi</i>)
Bekæmpelse/ forebyggelse	Brug sund udsæd Optimal fremspiring: et godt og veldrænet såbed samt rettidig såning Høj biologisk aktivitet i jorden
Alternative bælgplanter	